

400 lat dziedzictwa Williama Szekspira polskie interpretacje

SOYKA & Cracow Singers.
Shakespeare a cappella.
poezja - klasyka - jazz

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA ORAZ BIOGRAMY ARTYSTÓW

W roku 1994 nakładem Pomaton EMI wydana została płyta Stanisława Soyki pn. *Sonety Shakespeare*. Pozycja osiągnęła „złoty nakład” i w ocenie samego artysty - „...była krokiem naprzód jeśli chodzi o komponowanie”. Dziś po 20 latach od premiery, pora na nową odsłonę sonetów. Tym razem ponadczasowe piękno poezji Mistrza ze Stratfordu powraca w opracowaniu a cappella, co z natury bliższe jest czasom Szekspira, kiedy to najważniejszym instrumentem, któremu kompozytorzy dedykowali swoje dzieła był ludzki głos. Nowa interpretacja łączy śpiew solowy w charakterze jazzowej improwizacji z klasyczną, wielogłosową sztuką wokalną prezentowaną przez zespół Cracow Singers. Stanisław Soyka ocenia to zestawienie jako „zderzenie nerwu muzyki klasycznej i nerwu muzyki jazzowej, co nie zawsze jest oczywiste, ale w tym wypadku powstało coś bardzo integralnego”.

SZEKSPIR I MUZYKA

Kiedy myślimy o Szekspirze, rzadko w pierwszych skojarzeniach pojawia się w naszych głowach muzyka. A przecież Mistrz ze Stratfordu chętnie po muzykę sięgał. Bohaterowie jego tragedii i komedii, nie dość, że muzykę słyszają, to jeszcze chętnie o niej rozmawiają. O muzyce mówi choćby tytułowy bohater dramatu *Król Ryszard II*:

*Słyszę muzykę. Ha, trzymajcie miarę!
Jak szorstką słodka muzyka dla ucha,
Gdy łamie akord i z taktu wychodzi!
Tak i w muzyce ludzkiego żywota.*

[tłum. Leon Ulrich]

Na rozmowę muzykantów natkniemy się w *Romeo i Julii*. Z kolei w komediach spotkamy w akcji zarówno liczne pijackie przyśpiewki, jak i liryczne piosenki, często o proveniencji ludowej. Muzyka u Szekspira pełniła więc ważną rolę. Zresztą słuchając Szekspirowskich strof można pokusić się o twierdzenie, że jego twórczość sama w sobie jest niezwykle muzyczna. Każda scena i monolog mają swój wewnętrzny rytm, frazy bywają śpiewne, a jego język cechuje charakterystyczne tempo, puls, brzmienie i intonacja. To właśnie dlatego Szekspira nie da się pomylić z żadnym innym autorem.

Także z powodu owej muzyczności, po twórczość angielskiego poety i dramaturga ochoczo sięgali od zawsze kompozytorzy muzyki klasycznej i popularnej. Szekspirowskich inspiracji w muzyce jest bez liku – od Henry'ego Purcella, przez Franza Schuberta, Felixa Mendelssohna, Hectora Berlioza, aż po Elvisa Costello. Odrębną historią są operowe adaptacje dzieł Wielkiego Barda z Avon. Do najpopularniejszych należą m.in. opery Giuseppe Verdiego: *Makbet*, *Otello* czy

Falstaff. Po historię *Romea i Julii* sięgali z powodzeniem Vincenzo Bellini *Montecchi i Capuleti* czy Charles Gounod *Romeo i Julia*. Również najśłynniejszy XX-wieczny musical *West Side Story* z muzyką Leonarda Bernsteina oparty jest na motywach tej opowieści. Na gruncie muzyki instrumentalnej muzyczne portrety pary kochanków stworzyli Piotr Czajkowski czy Siergiej Prokofiew. Inspiracji tym tematem nie brakuje również w muzyce popularnej. W 1993 roku brytyjski artysta rockowy Elvis Costello razem z kwartetem smyczkowym The Brodsky Quartet wydali kultową już płytę *The Juliet Letters*.

MUZYCZNE SONYTY

W XX wieku Szekspirem zainteresowali się także polscy kompozytorzy, którzy zaczęli sięgać po jego *Sonety*. *Sonety* Szekspira są wciąż żywym, niewyczerpalnym i niepokojącym źródłem artystycznych wrażeń i inspiracji – trafnie określił Juliusz Kydryński, autor postłowa do *Sonetów* w przekładzie Macieja Słomczyńskiego.

I tak w 1956 roku Tadeusz Baird (1928-1981) skomponował *Cztery Sonety miłosne do słów Szekspira na baryton i orkiestrę*. Odkrywany ostatnio mistrz polskiego modernizmu, wybitny pianista Andrzej Czajkowski (1935-1982) jest autorem *Siedmiu Sonetów Szekspira na głos z fortepianem*. Na łożu śmierci stworzył Czajkowski swoją operę *Kupiec wenecki* (prapremiera dzieła odbyła się dopiero w 2013 roku na austriackim festiwalu Bregenzer Festspiele). Współcześnie po cykl liryków miłosnych Szekspira sięgnął Paweł Mykietyn. Utwory przeznaczone na sopran męski i fortepian miały swoje prawykonanie w 2000 roku podczas Warszawskiej Jesieni.

Do grona twórców, których zainspirował Szekspir należy również Stanisław Soyka. Jak do tego doszło? – Zaczęło się niewinnie od Henryka Baranowskiego, reżysera teatralnego, który zamierzał zrealizować sztukę George Tabori *Peep show* i chciał zamieścić w sztuce trzy *Sonety* Szekspira jako pieśni. Miałem napisać do nich muzykę. Do realizacji powyższego dramatu nie doszło, ale te trzy sonety zaczęły korcić i wkrótce zabrałem się do pracy. Ta 12-to sonetowa monografijka powstała w 1994 roku i wydana nakładem Pomatonu EMI osiągnęła „złoty nakład” i była dla mnie krokiem naprzód jeśli chodzi o komponowanie – tłumaczył przed laty artysta. Nie trudno zgadnąć, że wydawnictwo *Sonety Shakespeare* przysporzyło mu wielu nowych, wiernych fanów.

MUZYCZNA REWIZYTA

O sile i oddziaływaniu tej muzyki świadczy najlepiej to, że powraca ona w zmienionej formie, po dwudziestu latach od powstania. Wszystko za sprawą nowego, wspólnego projektu Soyki i młodego, niezwykle obiecującego zespołu wokalnego Cracow Singers. Tej wyjątkowej muzycznej rewizyty dokonał kierujący formacją Karol Kusz, który opracował *Sonety* na nowo, tworząc aranżacje na 16-głosowy zespół wokalny i solistę. A nie stałoby się tak, gdyby nie pewne niewinne spotkanie w 2013 roku w Staniątkach pod Krakowem po koncercie Stanisława Soyki. Kusz przedstawił wtedy Soyce swój pomysł na *Sonety* w wersji a cappella. Nowe i świeże spojrzenie na muzykę *Sonetów* zaintrygowało artystę na tyle, że podjął decyzję o nagraniu wspólnej płyty. To zaś, co się zdarzyło rok później w Alvernia Studios, trudno właściwie opisać słowami. Płyta *Shakespeare a cappella* jest zderzeniem dwóch wrażliwości – doświadczonego i wytrawnego wokalisty oraz pełnego radości i pasji młodego zespołu.

Nowa interpretacja *Sonetów* w tłumaczeniach Stanisława Barańczaka i Macieja Słomczyńskiego, a także w oryginalnej Szekspirowskiej wersji staroangielskiej, łączy w sobie improwizację jazzową i jedyne w swoim rodzaju wokalizy w wykonaniu Soyki z klasycznymi środkami sztuki wokalne. Efekt jest magiczny. Aranżacje Kusza w wyjątkowy sposób podkreślają walory śpiewu a cappella, zaś sam zespół swoim brzmieniem przywodzi na myśl tradycje najlepszych formacji wokalnych, nie tylko tych klasycznych Gabrieli Consort, ale i jazzowych Nuovi Singers. Słuchając *Sonetu 115*, ma się wręcz wrażenie obcowania z absolutem. Każdy oczywiście ma prawo do własnych refleksji

i odnalezienia w tych interpretacjach własnych, osobistych odczuć. W końcu kryjące się w sztuce prawdziwe piękno, nie potrzebuje definicji, etykiet i jedynie słusznych odczytań. W końcu jak mówił Hamlet to tylko *Słowa, słowa, słowa*.

Warto zwrócić uwagę na jedno. Choć w tym roku mija 451 lat od narodzin Szekspira, to jego utwory nie straciły nic nie tylko na aktualności, ale i na znaczeniu. I podobnie jak w *Sonetach*, także w wykonywanej przez Stanisława Soykę i Cracow Singers muzyce, kryje się coś uniwersalnego i ponadczasowego zarazem. Zatem w oczekiwaniu na kolejne artystyczne projekty i duchowe uniesienia, delektujmy się Szekspirem i odkrywajmy jego twórczość na nowo. Także dzięki muzyce.

Mateusz Borkowski
Kraków, maj 2015

fol. Joanna Barchetto

STANISŁAW SOYKA

www.soyka.pl

Polski wokalista jazzowy, pianista, kompozytor urodzony w 1959 roku. Śpiewać zaczął kiedy miał 7 lat udzielając się wraz z ojcem w chórze katedralnym. Ukończył Wydział Kompozycji i Aranżacji renomowanej Akademii Muzycznej w Katowicach. Stanisław Soyka debiutował w listopadzie 1979 recitałem muzyki bluesowej i gospel w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Śpiewał tam utwory Raya Charlesa, Carole King i Beatlesów. Zapis tego koncertu znalazł się na

jego pierwszym albumie *Don't You Cry*.

W 1981 roku ukazuje się płyta *Blublula*. Zawiera porywające wykonania takich standardów jak *I'm just a lucky so and so* D. Ellington'a czy *Naima* J. Coltrane'a. Całość z towarzyszeniem Tria Wojciecha Karolaka. Płyta staje się „Jazzową płytą roku '81” i rozchodzi się w „złotym” nakładzie. To wtedy właśnie legendarny amerykański animator i krytyk jazzowy W. Conover goszczący w Polsce podczas festiwalu Jazz Jamboree usłyszawszy Soykę, miał powiedzieć: *Ten facet, to najlepiej strzeżony sekret muzyki polskiej*.

W 1988 roku artysta rozpoczął długą i owocną współpracę z Januszem Yaniną Iwańskim, gitarzystą jazz-rockowej grupy Tie Break. Duet Soyka & Yanina nagrał szereg płyt. O ich albumie *Acoustic* mówi się, że o kilka lat wyprzedził epokę nagrywania „bez prądu”. Kolejna ich płyta *Neopositive* (1992), zawiera piosenkę *Tolerancja*, która została wylansowana na wielki przebój.

Przez ponad 35 lat kariery muzycznej Stanisław Soyka nagrał wiele płyt, które zapisały się w sposób szczególny w historii polskiej muzyki. Wciąż jest inny, wciąż nowy a jednocześnie rozpoznawalny od pierwszych nut.

fol. Bogumił Kružel

CRACOW SINGERS

www.cracowsingers.pl

Zespół wokalny działający od 2013 roku, jest dynamicznie rozwijającym się zespołem wokalnym skupiającym doświadczonych śpiewaków, których wspólnym dążeniem jest realizacja projektów wysokiej próby zarówno pod względem konceptualnym jak i wykonawczym. Zespół wyróżnia konsekwentnie wypracowywana estetyka brzmienia oraz jakość

interpretacji.

Cracow Singers koncentruje swoją działalność na przedsięwzięciach autorskich, interdyscyplinarnych, wypracowuje nowe pomysły łącząc odległe obszary i interesujących

Partnerów. Międzynarodowy projekt „Kantor – anwesend – abwesend” powstał we współpracy z Ośrodkiem Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka oraz Domem Norymberskim w Krakowie. Cracow Singers zaproszony został przez wydawnictwo Internationale Musikverlage Hans Sikorski z Hamburga do współpracy w projekcie muzycznym prezentującym najnowszą kompozycję Lery Auerbach. Wysoki poziom artystyczny oraz wyjątkową jakość brzmienia zespołu, docenił polski muzyk jazzowy, kompozytor i wokalista Stanisław Soyka. Autorskie kompozycje Stanisława Soyki, do słów Williama Shakespeare'a w nowej aranżacji, stworzonej tylko dla realizacji a cappella zarejestrowane zostały na dwupłytowym albumie zatytułowanym Soyka & Cracow Singers. Shakespeare a cappella.

Cracow Singers prezentuje program z utworami a cappella Krzysztofa Pendereckiego pod kierownictwem Macieja Tworka. Zespół podjął współpracę z Orkiestrą Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa Sinfonię Cracovią w projekcie z muzyką Arvo Pärta. Propozycję współpracy Cracow Singers otrzymał również od zespołu Ensemble Peregrina (Szwajcaria), z którym wspólnie przygotowuje programy z obszaru muzyki dawnej.

W Roku Witolda Lutosławskiego wraz z Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej Cracow Singers. współtworzył cykle koncertowe z utworami Witolda Lutosławskiego pn. „Ptasie Plotki, czyli rzecz o muzyce”, wykonanie półsceniczne.

Zespół uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych miasta Krakowa (M.in. Cracovia Sacra, Muzyczne czwartki we Dworku Białoprądnickim). Cracow Singers miał zaszczyt śpiewać podczas uroczystości otwarcia Muzeum Polaków Ratujących Żydów im. Rodziny Ulmów w Markowej w dniu 17 marca 2016 roku.

Kierownictwo artystyczne Cracow Singers sprawuje Karol Kusz.

fol. Krzysztof Żuczkowski

ROŚLAW SZAYBO

projekt okładki

www.culture.pl/pl/tworca/roslaw-szaybo

Wybitny polski artysta grafik, plakacista i projektant okładek płyt. Absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Dyplom uzyskał w 1961 roku w pracowniach: plakatu prof. Henryka Tomaszewskiego i malarstwa prof. Wojciecha Fangora. W latach 1958–1963 pracował ze Stanisławem Zagórskim, odnosząc sukcesy i zdobywając nagrody w ogólnopolskich konkursach na najlepszy plakat. Będąc jeszcze na studiach zajął się projektowaniem plakatów jazzowych, filmowych oraz okładek płyt muzycznych.

W 1966 roku przeniósł się do Wielkiej Brytanii, gdzie pracował najpierw jako dyrektor artystyczny w agencji reklamowej Young and Rubicam (1968 - 1973), a następnie jako dyrektor kreatywny w brytyjskim oddziale słynnej wytwórni CBS (Columbia Broadcasting System). Pracował także dla takich firm jak Heinz, Yardley, Player's, Rank Xerox, współpracował m.in. z British Film Institute, Imperial War Museum, London Zoo, Panther Books, Sadler Welles Theatre, Almeida Theatre, Lyric Theatre, Hammersmith czy London Transport. Od początku lat 80. Szaybo projektuje również plakaty na potrzeby polskiego teatru, opery i sceny jazzowej. W latach 1994-1996 był kierownikiem artystycznym *Spółdzielni Wydawniczej Czytelnik*. Od 1993 roku zajmuje się pracą pedagogiczną, prowadząc Pracownię Fotografii Kreatywnej na Wydziale Grafiki warszawskiej ASP. W roku 2003 otrzymał tytuł profesora.

Prace Szaybo zapoczątkowały słynną serię płytową *Polish Jazz* (m.in. okładka legendarnego albumu Astigmatic Krzysztofa Komedy). Zaprojektował okładki płyt dla tak znanych zespołów jak Judas Priest *British Steel*, Stained Class, Chicago *If You Leave Me Now*, The Clash *The Clash* i Fleetwood Mac *Black Magic Woman*, a także dla Leonarda Cohena *Live Songs*, Sir Eltona Johna, Santany *Moonflower*, Boba Marleya i Janis Joplin *The Anthology*. Swoje wielokrotnie nagradzane prace wystawia w kraju i na świecie.

SCENARIUSZ KONCERTU

- recital solo: Stanisław Soyka z fortepianem
- krótka przerwa techniczna
- prezentacja Sonetów (12 Sonetów)
- Epilog (utwór a cappella wraz z improwizacją fortepianową)

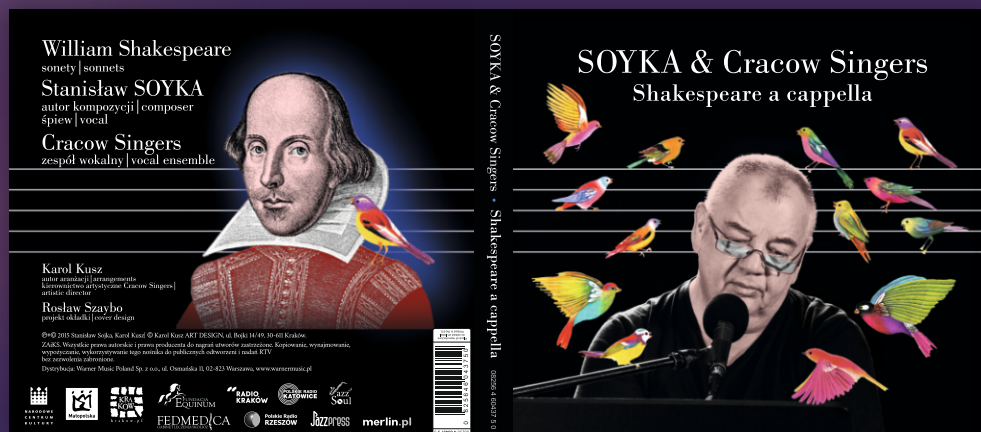
Czas trwania koncertu: ca. 80'.

Koncert promujący album
Soyka & Cracow Singers.
Shakespeare a cappella.

Dystrybucja:
Warner Music
Poland

warner music poland

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Małopolska

kraków.pl

FEDMEDICA
GABINET LECZENIA SKOŁOJ

Polskie Radio
RZESZÓW

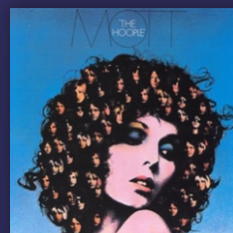
Jazzpress

merlin.pl

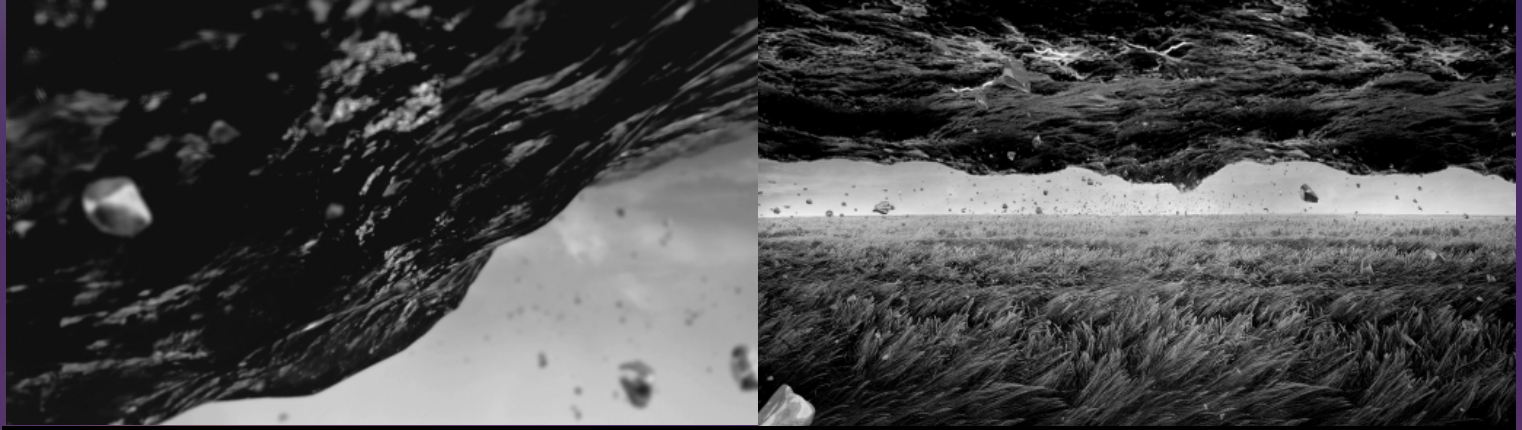
DODATKOWE KOMPONENTY KONCERTU

Koncert może zostać połączony z wystawą plakatów i okładek płytowych autorstwa Prof. Rostawa Szaybo. Ekspozycja obejmuje 50 okładek płytowych oraz 30 plakatów określanych przez profesora jako „muzyczne”. Profesor chętnie prezentuje swoje prace i niezwykle interesująco – dowcipnie i anegdotycznie przywołuje historie związane z ich powstaniem.

Koncert wzmocniony może zostać komponentem wizualnym, realizowanym przez partnera projektu wydawniczego, firmę Concept Music Art.

9 lipca 2015 roku w hali wystawienniczej Expo Kraków został zrealizowany wideoklip do sonetu XXXIII. Wideoklip zrealizowała firma Concept Music Art przy współudziale firm Cinerental, Cinelight oraz Expo Kraków. Poniższe zdjęcia prezentują kadry z planu zdjęciowego.

© Concept Music Art

**SOYKA & CRACOW SINGERS. Shakespeare a cappella
SONNET XXXIII**

Zachęcamy do obejrzenia wideoklipu klikając w przycisk po
prawej stronie

KONCERTY PREMIEROWE

W czerwcu 2016 roku miały miejsce wydarzenia prezentujące program Shakespeare a cappella. Oba premierowe koncerty, zarówno w Filharmonii Krakowskiej jak i w Miejskim Domu Kultury w Mikołowie zgromadziły szerokie grono odbiorców (w Krakowie 600 osób, w Mikołowie 300 osób, w przypadku Mikołowskiego koncertu bilety zostały wyprzedane).

Zespół miał przyjemność inaugurować jubileuszowy 20 Festiwal Szekspirowski w Gdańsku. Koncert pn. Shakespeare a cappella odbył się 29 lipca na scenie Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego.

KRAKÓW - 8 czerwca 2016

© Tomasz Wiech

© Concept Music Art

MIKOŁÓW - 9 czerwca 2016

GDAŃSK - 29 lipca 2016

fot. Dawid Linkowski

Cracow Singers

DOŁĄCZ DO NAS

ul. Bojki 14/49, 30-611 Kraków, POLAND

tel: +48 661 122 551, +48 665 092 378

e-mail: kontakt@cracowsingers.pl

www.cracowsingers.pl